

ANTIBIOOTIKUMIAJASTU LÕPUSIRGE JA HÕBEDA TAASTULEK

Hõbedat sisaldavatel antimikroobsetel toodetel on kaks silmapaistvat omadust. Esiteks on nende toimespekter äärmiselt lai. Teiseks ei ole suutnud mikroobid nende vastu välja kujundada resistentsust hoolimata sellest, et hõbedat on haavainfektsioonide ravis kasutatud juba muistses Egiptuses.

Hõbelusikas veeklaasis, et puhastada joogivett kahjulikest bakteritest või hõbesõrmusega kipitava silmalaua hõõrumine, et hoida ära valusa „odraiva” teket, on rahvatarkuse põhjal tuttavad praktikad.

XX sajandi keskel „unustati“ hõbe haavaravis seoses antibiootikumide kasutuselevõtu eufooriaga. Sama sajandi üheksakümnendatel ilmus hõbe taas huviobjektiks, sest antibiootikumide mõõdutundetu kasutamise tulemusena tekkisid üha uued multiresistentsed mikroobitüved.

Populaarse hõbesulfadiasiini sisaldava salvi mõju toetub paljus just hõbeda omadustele. Salvi teine komponent sulfoonamiid toimib küll efektiivselt näiteks kolibakteritesse, kuid stafülokokke ja pseudomonas ei hävita. Selle töö teeb ära laia toimespektriga hõbe, mis toimib nii gramnegatiivsetesse kui grampositiivsetesse haavapatogeenidesse sh. metitsilliiniresistentsed tekitajad, olles ühtlasi tõhus pindmise seeninfektsiooni korral.

Euroopa konsensuse raport toimeainete valikust haavade antiseptikaks (Kramer, Daschlein jt.2004) välistab põhimõtteliselt antibiootikumide **lokaalse** kasutamise haavadel, tuues põhjendusena välja antibiootikumide kitsa toimespektri, suure resistentsete mikroobitüvede tekkeohtu, ebapiisava toime nn. multiresistentsete tekitajate (MRSA, MRSE, VRE jne) korral, tsütotoksilisuse ja kõrge allergiat põhjustavat potentsiaali.

Hõbedat kasutatakse haavaravis 2 viisil:

- a) salvi koostises
- b) haavasideme koostises

Salvi puhul peab arvestama sagedase (iga päev) manustamise vajadusega, et hõbe oleks haavas 24 h toimivas kontsentratsioonis. Positiivseid tulemusi annab salvi kasutamine siis, kui on võimalus haavapiirkonna muutusi sagedasti hinnata, see aga tähendab suuremat koormust patsiendile ja personalile, kuna sidemeid tuleb sageli vahetada ja nende eemaldamine nn. kuiva haavaravi meetodit kasutades on valulik.

Teine viis, hõbeside Askina® Calgitrol® Ag ei ole lihtsalt side, vaid „kaks ühes” lahendus, mis ühendab endas kaks haavahoolduse etappi – **antiseptika** ja **sidumise**.

Askina® Calgitrol® Ag omadus on, et hõbedaioonid vabanevad temast ühtlaselt ja kontrollitult alates haavale asetamise esimestest tundidest kuni 7 päeva jooksul, mis vabastab igapäevasest või üle päeva toimuvast sidumisprotseduurist, et kanda haavale uus kogus antiseptikumi.

Samas on Askina® Calgitrol® Ag tüüpiline interaktiivne haavaside, milliseid iseloomustavad kolm omadust:

- a) õhku läbilaskev ehk „hingav”
- b) ühtlaselt eritist imav, granulatsiooni jaoks optimaalset niiskust hoidev

Mõõduka ja vähese eksudaadi puhul ei vaja Askina® Calgitrol® lisaaidet. Suure haavaerituse korral võib lisada sekundaarse imava sideme. Nõnda saab hoida Calgitroli® haaval terve nädala vahetades vaid sekundaarset sidet vastavalt läbiimbumise tempole.

Kõrvutagem kulutusi neile kahele meetodile.

Salvi eelistades on kulutus antiseptikale ja sidematerjalile väiksemad, kuid personali palkadele ja patsiendile endale suured (igapäevane protseduur sidumistoas, ambulatoorne patsient peab kulutama aega ja raha, et polikliinikusse sõita).

Askina® Calgitrol® hõbesideme meetod lubab ambulatoorset sidumist läbi viia harvem: 1...2 korda nädalas, sest sekundaarset sidet, kui selle järele peaks vajadus tekkima, suudab patsient vahetada ka ise kodus.

Millistele haavadele hõbeside sobib?

Askina® Calgitrol® Ag omab tõestatud antiseptilist toimet 7 päeva jooksul, seega on tema kasutamine mõttekas infitseeritud või kõrge infitseerumisriskiga haavadel. Siia kuuluvad traumahaavad, mis on praktiliselt alati mikroobidega saastunud, I ja II astme põletushaavad, I-IV astme lamatised, venoossed ja arteriaalsed haavandid ning doonorpinnad, millelt on võetud nahka siirdamiseks. Võib kasutada ka operatsioonihaavadel.

Hõbedat sisaldavaid tooteid on erinevate omadustega. Et hõbe oleks haavaravis tõesti tõhus, tuleb saavutada ionilise hõbeda piisav kontsentratsioon haavas.

Sissekootud hõbeniidiga sokid on küll vahvad asjad, aga varbale tekkinud vesivilli parandamiseks nad siiski mõeldud pole. Mõned hõbesidemed vajavad jälle hõbedaioonide aktiveerimiseks eelnevat niisutamist. Tooteinfo lugemine või spetsialisti käest nõu küsimine on seetõttu põhjendatud eriti nüüd, kus vana hea hõbe on meie ette astunud uues kuues!

B.Braun

Haavahoolduse nõuandetelefon 5019687

